

ARKKITEHTUURITEHTÄVÄ

Kaupunkitilan suunnittelu ja pienoismallien toteutus

Taustaa suunnittelun pohjaksi

Kaupunkitilalla tarkoitetaan yleensä maanpinnan ja rakennusten rajaamaa tilaa. Myös katokset, aidat, puut, pylvääts yms. voivat rajata tilaa. Rakennusten koko ja mittasuhteet vaikuttavat siihen, millaisena ihminen kokee tilan. Pienet, lähekkäin olevat rakennukset synnyttävät pienen mittakaavan, ja isot rakennukset suuren mittakaavan.

Rakennusmassa on tilan ohella arkkitehtuurin peruselementtejä. Massalla tarkoitetaan yksinkertaistetusti rakennuksen hahmoa. Rakennuksen massa muodostuu seinä- ja kattopinnoista. Rakennuksen massa voi olla yksinkertainen ja selkeä tai monimuotoinen. Yksinkertainen massa voi antaa rakennukselle massiivisen luonteen ja monimuotoisella massoittelulla rakennuksen luonne muuttuu "elävämmäksi". Myös kattomuoto vaikuttaa rakennuksen hahmoon. Kun sama rakennus varustetaan erilaisilla katoilla, kuten harja-, tasa-, auma-, mansardi- tai kaarikatolla, sen luonne muuttuu.

Rakennuksen **pinnan muodot** vaikuttavat rakennuksen hahmoon. Rakennuksen ulkopinta eli **julkisivu** voi olla tasainen, jolloin syntyy rauhallinen ja neutraali vaikutelma. Vapaamuotoinen, kuten kaareva tai aaltoileva, pinta korostuu julkisivussa hallitsevana elementtinä.

Pinnan muodot synnyttävät julkisivuun varjoja, jotka korostavat pinnan muotoja. Myös **materiaalivalinnoilla** voidaan vaikuttaa rakennuksen luonteeseen. Pinta voi olla sileä tai rosainen, kuvioitu tai yksivärinen. Se voi olla massiivinen ja "raskas" kivipinta tai läpinäkyvä ja keveä, kuten lasi.

Pinnan suunnittelussa tärkeitä osatekijöitä ovat aukot, kuten ikkunat, ovet ja porttikäytävät. Niiden sommittelulla ja muodoilla voidaan esimerkiksi tehostaa vaakasuuntaisuutta tai pystysuuntaisuutta. Jos ehjä pinta hallitsee pinta-alallisesti, seinäpinta saa yhtenäisen ja rauhallisen luonteen. Jos aukot hallitsevat, pinnasta tulee "verkkomainen".

On tärkeää, että rakennusten lisäksi kaupungissa on kaikille avoimia julkisia tiloja kuten **aukioita** ja **puistoja**. Aukiot ja **torit** ovat rakennusten rajaamia tiloja, jotka toimivat kaupunkilaisten kohtaamis- ja oleskelupaikkoina.

Tehtävän ohjeistus

Tehtävän tavoitteena on kehittää muototajua, ymmärrystä mittakaavasta ja oppia arkkitehtuurin peruskäsitteitä. Aalto-keskuksen opastetuilla kierroksella mukana olleet 7. luokkien oppilaat voivat käyttää kierroksia tehtävässä inspiraation lähteenä.

Tutustukaa tausta-aineistoon ja keskustelkaa, millaisista rakennuksista, tiloista, rakenteista ja muista elementeistä teidän kaupunkitilan pienoismalli koostuu. Siinä voi olla julkisia rakennuksia, asuintaloja, puistoja, aukioita, toreja tmv. Rakennusten muodon, koon, käyttötarkoituksen jne. voi valita vapaasti.

Suunnitelkaa omalle lähialueellenne kaupunkitila, joka koostuu em. elementeistä ja toteuttakaa suunnitelma pienoismallina. Työt voi tehdä esim. 3-4 henkilön pienryhmissä. Etukäteen on hyvä pohtia, mitä kukin ryhmä tekee, jotta kaupunkitilasta saataisiin monimuotoinen. Yhdistäkää valmiit työt yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, niin että siihen muodostuu erilaisia rakennuskortteleita, katutiloja ja muita alueita. Kuvatkaa valmiit kaupunkitilat.

Tehtäväkansiossa on mukana piirustuksia teille tutuista rakennuksista, joita voitte käyttää suunnittelun lähtökohdana. Voitte tehdä oman alueenne rakennuksesta ensimmäisen mallin, jonka ympärille oma kaupunkitilanne rakentuu. Piirustukset ovat mittakaavassa 1:100* ja 1:200. Ne auttavat suhteuttamaan oman pienoismallinne rakennusten kokoa.

Seinäjäjoki:	Suojeluskuntatalo
Nurmo:	Liikuntahalli
Peräseinäjäjoki:	Dixi
Ylistaro:	Kyttis
	Rintamamiestalo

Pienoismallin tarvikkeet

- paperipillejä
- A4 pohjapahvi
- A3 -kokoinen mainoskartonki
- tavallista piirustuspaperia
- Lisäksi voit käyttää tehosteena lehtileikkeitä, väripaperia, kalvoa jne. Kiinnitys esim. Erikeeper -liimalla.
- Kulttuuripalvelut on hankkinut tehtävää varten paperipillejä, pohjapahvia ja valkoista kartonkia. Perusmateriaalit, kuten liimat jne. kouluilta.

Arkkitehtuurin peruskäsitteistä löytyy tietoa netistä esim.

TALON RAKENNUKSEN PERUSTEET – Kuvasarja arkkitehtuurin perusteemoista

<http://www.lastu.fi/laku/pdf/talonrakennus.pdf>

ARKKITEHTUURIN ABC: LÖYTÖRETKI RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN – Yhteiset rakennukset (s. 58). Keskeisiä käsitteitä: julkiset rakennukset, symboliset ja kulttuuriset merkitykset, rakennustyyli, rakennussuunnittelu.

<http://archinfo.fi/arkkitehtuuri-kasvatus/opeta/oppikirjoja/>

* Mittakaava 1:100 tarkoittaa sitä, että 1 cm pienoismallissa vastaa 100 cm (1 m) todellisuudessa.